

โครงการ 1 อปท. 1 สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566
องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอคำสูง จังหวัดขอนแก่น

➤ **กิจกรรมที่ 1 สวนสมุนไพรท้องถิ่นเรา**

➤ องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด ดำเนินโครงการ 1 อปท. 1 สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566 กิจกรรมที่ 1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่สวนสมุนไพร พร้อมสำรวจ และรวบรวมข้อมูลพืชพรรณ สมุนไพรไทยและสมุนไพรในท้องถิ่นรวมทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการใช้พืชพรรณสมุนไพรในพื้นที่ เพื่อปลูกในสวนสมุนไพร

➤ **พื้นที่ที่ใช้ในการปลูก** : 100 ตารางเมตร

➤ **สมุนไพรที่ปลูก** ได้แก่ : ข่า ตะไคร้ กระเพรา ฟ้าทะลายโจร รางจืด บอระเพชร ขมิ้นชัน กระชายเหลือง มะละกอ สาระเหน่ ใบเตย มะเขือพวง กระถ่อน เขตตาย

กิจกรรมที่ 2 ปลุกปลักรักษัสมุนไพร

เตรียมพื้นที่สวนสมุนไพรเพื่อเพาะปลูก

สมุนไพรของเราที่เตรียมปลูก

คณะผู้บริหาร ส.อบต. ข้าราชการ พนักงาน ร่วมด้วยช่วยกันปลูกพืชสมุนไพร

ปลูกพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด

กิจกรรมที่ 3 สวนสมุนไพรท้องถิ่น ทรงคุณค่า

ป้ายชื่อสมุนไพร พร้อมสรรพคุณเบื้องต้น

สมุนไพรที่เราปลูก มีป้ายชื่อ พร้อมบอกสรรพคุณเบื้องต้น

กิจกรรมที่ 4 อนุรักษ์สมุนไพรรท้องถิ่น

ข่าวประชาสัมพันธ์

โครงการ 1 อกป. 1 สวนสมุนไพร
เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน
โอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566

อบต.คำแมด ได้จัดทำสวนสมุนไพร ตาม "โครงการ 1 อกป. 1 สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566" เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับชนิดของสมุนไพรไทย สรรพคุณ และการใช้ประโยชน์ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชน มีความรู้เรื่องสมุนไพรไทย สมุนไพรท้องถิ่น และการอนุรักษ์พืชพรรณสมุนไพร

ขอเชิญชวนเด็ก เยาวชน และประชาชนผู้สนใจ เข้าเยี่ยมชมสวนสมุนไพรและศึกษาคำความรู้แหล่งเรียนรู้เรื่องสมุนไพรไทย ได้ที่ "สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566" ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอสูงชันจังหวัดขอนแก่น

อบต.คำแมด อ.สูงชัน จ.ขอนแก่น | www.kammad.com | 043-00860

kammad.com/ดูบทความ

ข่าวประชาสัมพันธ์

โครงการ 1 อกป. 1 สวนสมุนไพร
เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน
โอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566

อบต.คำแมด ได้จัดทำสวนสมุนไพร ตาม "โครงการ 1 อกป. 1 สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566" เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับชนิดของสมุนไพรไทย สรรพคุณ และการใช้ประโยชน์ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชน มีความรู้เรื่องสมุนไพรไทย สมุนไพรท้องถิ่น และการอนุรักษ์พืชพรรณสมุนไพร

ขอเชิญชวนเด็ก เยาวชน และประชาชนผู้สนใจ เข้าเยี่ยมชมสวนสมุนไพรและศึกษาคำความรู้แหล่งเรียนรู้เรื่องสมุนไพรไทย ได้ที่ "สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566" ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอสูงชันจังหวัดขอนแก่น

ดูบทความ อ.สูงชัน จ.ขอนแก่น | www.kammad.com | 043-00860

รายชื่อสมุนไพรดาวโหลดได้ที่นี้

สมุนไพรของแะ i.ppt

โครงการ ๑ อกป. ๑ สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอสูงชัน จังหวัดขอนแก่น

สมุนไพรรของแะ

บอระเพ็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Thiospora crapa* (L.) Miess ex Hook.f.& Thomson
วงศ์ : Menispermaceae
ชื่ออื่น : ต้นจุมพอยาน เอ้าหัวคัน (สระบุรี) หางหนู (สระบุรี, อุบลราชธานี) จูจิง เครือช่าขอ (ภาคเหนือ) เจมุตยานม (หนองคาย)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : มีถิ่นอาศัยทางพื้นดินไม่มีถิ่นอาศัยบนต้นไม้ใหญ่เป็นปมเบียน มีเถาเลื้อย มีรากงอกขึ้นบริเวณโคนลำต้น ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกับก้านใบ กว้างรีถึงขอบใบเว้า กว้างรี กว้างรี ๕-10 ซม. ดอก ออกตามซอกใบ ออกนอกเขตดอกย่อย ดอกสีเขียวอมเหลือง มีขนาดเล็กรวม ผล รูปทรงเกือบทรงกลม มีเมล็ดหรือสี่เมล็ด

ส่วนที่ใช้ : ราก ต้น ใบ ดอก ผล เถาสด

สรรพคุณ :

ราก
- แก้ไข้เหนือ ใช้ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้พิษ ใช้จิบเส้น
- ขับพิษร้อน ถอนพิษไข้
- เจริญอาหาร

ต้น
- แก้ไข้ แก้พิษไข้ แก้ไข้กาฬ แก้ไข้เหน็บ
- บำรุงกำลัง บำรุงธาตุ
- แก้อาการแทรกซ้อน ขณะที่เป็นโรคริดสีดวง
- แก้ไข้ที่เอ่อกัด แก้เลือดพิการ
- แก้ริบในกระษายน้ำ แก้พิษยึก แก้พิษยิดยา
- เป็นยาขับจิวอาหาร
- เป็นยาอายุวัฒนะ

ใบ
- แก้ไข้ แก้พิษไข้ แก้ไข้กาฬ แก้ไข้จิบเส้น
- ขับพิษ แก้ปวดคัน
- บำรุงธาตุ
- ยาคความร้อน
- แก้ไข้ที่ระแวงในส ษหน้าตาขื่น
- รักษาโรคผิวหนัง ฝดคันคันตามร่างกาย
- ช่วยแก้ไข้เพราะ
- แก้โลหิตคั่งในสมอง
- เป็นยาอายุวัฒนะ

ดอก
- รักษาเยื่อในท้อง ใบพื้น ใบชู

ผล
- แก้ลมพิษเป็นพิษ แก้พิษไข้
- แก้พิษยึก และสมุญฐานกำเจ็บ

วิธีการปลูกสมุนไพร : ใช้ดินปนปุ๋ยขี้ไก่ขี้วัว
การไว้ใช้ : ปลูกไว้รอบ
การดูแล : หรือต้นสด ๒-๓ วันต่อ ๑ ครั้ง ส่วนในน้ำดื่ม หรือต้มกับน้ำดื่มได้ ปี ๓ ส่วน

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ อกต. /Facebook อกต./ ติดประกาศประชาสัมพันธ์ ณ สำนักงาน

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสมุนไพร ในสวนของเรา

บอระเพชร

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tinospora crispa* (L.) Miers ex Hook.f.& Thomson

ชื่ออื่น : ตัวเจตมูลยาน เถาหัวด้วน (สระบุรี) หางหนู (สระบุรี, อุบลราชธานี) จุ่งจิง
เครือเขาฮอ (ภาคเหนือ) เจตมูลหนาม (หนองคาย)

สรรพคุณ : ใบ รสขมเมา เป็นยาขมเจริญอาหาร ช่วยขับน้ำย่อยใน
กระเพาะอาหาร รักษาโลหิตพิการ ช่วยระงับอาการสะอึก รักษาโรคพิษฝีดาษ
ไข้พิษทุกชนิด เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงธาตุไฟ แก้โรคพยาธิ แก้กามะนาด ปวด
ฟัน แก้ไข้ โรคผิวหนัง ทำให้ผิวพรรณผ่องใส รักษาโรคผิวหนัง

ฟ้าทะลายโจร

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Andrographis paniculata* (Burm.f.) Wall.ex Nees

ชื่ออื่น : หญ้าก้านงู (สงขลา) น้ำลายพังพอน ฟ้าละลายโจร (กรุงเทพฯ) ฟ้าสาบ (พม่า) เขยตายยายคลุม สามสิบดี (ร้อยเอ็ด) เมฆทะลาย (ยะลา) ฟ้าสะท้าน (พัทลุง)

สรรพคุณ : แก้ไข้ทั่ว ๆ ไป เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ระวังอาการอักเสบ พวกไอ เจ็บคอ คออักเสบ ต่อมทอนซิล หลอดลมอักเสบ ขับเสมหะ รักษาโรคผิวหนังฝี แก้ติดเชื้อ พวกทำให้ปวดท้อง ท้องเสีย บิด และแก้กระเพาะลำไส้อักเสบ เป็นยาขมเจริญอาหาร

รางจืด

- ➡ **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Thunbergia laurifolia*)
- ➡ **ชื่อพื้นเมืองอื่น ๆ** ได้แก่ กำลิ่งข้างเผือก เครือเขาเขียว ขอบชะนาง ยาเขียว (ภาคกลาง) คายรางเย็น (ยะลา) จอลอดิเดอ ชั่งกะ ปั้งกะละ พอหน่อเตอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ดุเหว่า (ปัตตานี) ทิดพุด (นครศรีธรรมราช) น้ำนอง (สระบุรี) ย่ำแย้ แอดแอ (เพชรบูรณ์)
- ➡ **สรรพคุณ** : รากและใบ รับประทานเป็นยาแก้ร้อนใน กระจายน้ำ ใบและรากใช้ปรุงเป็นยาถอนพิษไข้ ยาพอกบาดแผล ใช้สำหรับถอนพิษยาฆ่าแมลง สำหรับผู้ป่วยที่ดื่มยาฆ่าแมลงเข้าไปเป็นการบรรเทาอาการก่อนถึงโรงพยาบาล แก้พิษแอลกอฮอล์ บรรเทาอาการเมาค้าง บรรเทาอาการผื่นแพ้ ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า *จอลอดิเดอ* ตัดลำต้นเป็นชิ้นเล็กพกติดตัว เชื่อว่าป้องกันงูได้

ข่า

➤ **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Alpinia galanga* (L.) Willd

➤ **ชื่ออื่น** : ข่าหยวก ข่าหลวง (ภาคเหนือ) , กัญจกโรหิณี (ภาคกลาง)

➤ **สรรพคุณ** : เป็นยาแก้ท้องขึ้น ท้องอืดเฟ้อ ขับลม

แก้อาหารเป็นพิษ เป็นยาแก้ลมพิษ เป็นยารักษากลากเกลื้อน

โรคผิวหนัง ตืดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา

ตะไคร้

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Cymbopogon citratus* Stapf.
- **ชื่ออื่น** : จะไคร้ (ภาคเหนือ) ไคร (ภาคใต้) คาหอม (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน) ห่อวอตะโป้ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) หัวสิงโต (เขมร-ปราจีนบุรี) ตะไคร้แกง (ทั่วไป)
- **สรรพคุณ** : ทั้งต้น
  - 1. รสฉุน สุมขุม แก้หวัด ปวดศีรษะ ไอ 2. แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แน่นจุกเสียด ขับลมในลำไส้ บำรุงไฟธาตุ
  - 3. ทำให้เจริญอาหาร แก้ปวดกระเพาะอาหาร แก้ท้องเสีย 4. แก้ปวดข้อ ปวดเมื่อย ฟกช้ำจากหกล้ม ขาบวม น้ำ
  - 5. แก้โรคทางเดินปัสสาวะ นิ่ว ขับปัสสาวะ ประจำเดือนมาผิดปกติ 6. แก้ปัสสาวะเป็นเลือด แก้โรคหิด

กะเพรา

➤ **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Ocimum sanctum*

➤ **ชื่ออื่น** : กอมก้อ กอมก้อดง (เชียงใหม่), ห่อกวอชู ห่อตุปลู อิมคิมหลำ (แม่ฮ่องสอน), กะเพราชน กะเพราขาว กะเพราแดง (ภาคกลาง), อีตู่ไทย (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นต้น

➤ **สรรพคุณ** : ทางยาพื้นฐานของกะเพรา คือ ใบใช้บำรุงธาตุไฟ ขับลมแก้ปวดท้องอุจจาระ แก้ลม ตานซาง แก้จุกเสียด แก้คลื่นเหียนอาเจียน คนไทยสมัยก่อนใช้ใบแห้งบดเป็นยานัตถ์แก้คัดจมูก นอกจากนี้ใบและยอดทั้งสดและแห้งใช้แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อปวดท้อง คลื่นไส้อาเจียน ส่วนของรากที่แห้งแล้วใช้ชงหรือต้มกับน้ำร้อนดื่ม แก้อาการธาตุพิการ น้ำสกัดทั้งต้นมีฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้ สามารถรักษาแผลในกระเพาะอาหาร ใบมีฤทธิ์ขับน้ำดี ช่วยย่อยไขมันและลดอาการจุกเสียด

มะเขือพวง

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** Solanum torvum Sw.
- **ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ** : มะเขือละคร (นครราชสีมา), มะแว้งข้าง (สงขลา), มะแค้ว้ง
กุลา (ภาคเหนือ), หมากแข้ง (ภาคอีสาน), เขื่อน้อย เขื่อพวง เขื่อเทศ ลูกแว้ง
(ภาคใต้) เป็นต้น
- **สรรพคุณ** : ต้น ใบ และ ผล เป็นยาเย็นรสจืด ทำให้โลหิตหมุนเวียนดี แก้ปวด
ฟกช้ำ ตรากรตำทำงานหนัก กล้ามเนื้อบริเวณเอวฟกช้ำ ไอเป็นเลือด ปวด
กระเพาะ ฝีบวมมีหนอง อากาบบวมอักเสบ ขับเสมหะ

เสาวรส

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Passiflora edulis* Sims
- ชื่อสามัญ : Passion Fruit, Jamaica honey-suckle, Yellow granadilla
- สรรพคุณ : ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ต้านการอักเสบและบรรเทาปวด ลดความดันโลหิตสูง ลดไขมัน ต้านเบาหวาน ต้านมะเร็ง บรรเทาอาการหอบหืด และฤทธิ์คลายเครียด คลายความวิตกกังวล

ใบเตย

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** Pandanus amaryllifolius Roxb.
- **ชื่ออื่น** เตยหอม หวานข้าวใหม่
- **ชื่อวงศ์** PANDANACEAE
- **สรรพคุณ**
- แก้อาการเป็นไข้ ทำให้สดชื่น แก้ท้องอืด อาหารไม่ย่อย แก้ร้อนใน กระจาย
น้ำ อ่อนเพลีย ขับปัสสาวะ บำรุงหัวใจ แก้โรคผิวหนัง ลดระดับน้ำตาลในเลือด

ผักข่า

- **ชื่อวิทยาศาสตร์ :** *Momordica cochinchinensis* (Lour.) Spreng.
- **ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ :** มะข่า (แพร่), ขี้กาเครือ (ปัตตานี), พุกู้ต๊ะ (แม่ฮ่องสอน), ผักข่า (ตาก ภาคเหนือ) เป็นต้น
- **สรรพคุณ :**
- ใช้ปรุงเป็นยาเขียว ใช้ถอนพิษ ดับพิษทุกชนิด ตำพอกแก้ปวดหลัง เมล็ดผักข่า ใช้บำรุงปอด แก้ท้องน้ำดีอุดตัน และแก้วัณโรค รากผักข่า ใช้ต้มน้ำดื่มหรือตากแห้ง บดเป็นผงแล้วปั้นรับประทาน จะช่วยขับเสมหะ ดับพิษไข้หรือใช้รากแช่น้ำแก้ผมรั่ว และรักษาเหา

สะระแหน่

➡ **ชื่อทางวิทยาศาสตร์** *Mentha cordifolia* Opiz ex Fresen

➡ **ชื่อเรียก อื่นๆ** : ภาษาอังกฤษ : Kitchen Mint

➡ ภูมิภาคกลาง : สะระแหน่ หรือสะระแหน่สวน

➡ ภาคเหนือ : หอมด่วน หอมเดือน ภาคอีสาน : ขะแยะ

➡ ภาคใต้ : สะแน่ มั๊กเงาะ

➡ **สรรพคุณ** : ช่วยบำรุงและรักษาสายตา ช่วยบรรเทาอาการเครียด ช่วยบรรเทาอาการและแก้หวัด น้ำมูกไหล อาการไอ ช่วยรักษาโรคหอบหืด ช่วยรักษาโรคหลอดลมอักเสบ ช่วยให้หัวใจแข็งแรง ช่วยระงับกลิ่นปาก ช่วยขับลมในลำไส้และช่วยในการย่อยอาหาร ช่วยรักษาอาการท้องร่วง ปวดท้อง อาการบิด ช่วยแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ช่วยรักษาโรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์

ชะพลู

- ชื่อสามัญ : Wildbetal leafbush
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : Piper sarmentosum Roxb.
- ชื่ออื่น : นมวา (ภาคใต้) ผักปुนา ผักพลูนก พลูลิง (ภาคเหนือ) เย่เที้ย (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) อีเล็ด (ภาคอีสาน)
- สรรพคุณ
  - ผล - เป็นส่วนผสมของยารักษาโรคหืด แก้บิด
  - ราก ต้น ดอก ใบ - ขับเสมหะ
  - ราก - แก้ธาตุพิการ บำรุงธาตุ แก้ท้องขึ้นอืดเพื่อขับลม แก้บิด
  - ทั้งต้น - แก้เสมหะ ท้องอืด ท้องเฟ้อ - รักษาโรคเบาหวาน

กระท้อน

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Sandoricum koetjape* (Burm. f.) Merr.
- **ชื่อภาษาอังกฤษ** : Santol
- **ชื่อเรียกอื่นๆ** : ภาคอีสานเรียกกระท้อนว่า มะต๋อง หรือหมากต๋อง ภาคเหนือเรียก มะต๋อง หรือ มะตั้น ส่วนภาษาไทยใต้เรียกผลไม้ชนิดนี้ว่า เตียน ล่อน สะท้อน สตียา สะตุ สะโต
- **สรรพคุณ** : สร้างเสริมระบบภูมิคุ้มกัน ป้องกันฟันผุ ลดระดับคอเลสเตอรอล แก้ท้องเสีย ช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ป้องกันโรคมะเร็งลำไส้
- ใบของกระท้อนสามารถนำมาบำบัดเพื่อรักษาโรคผิวหนังได้หลายชนิดไม่ว่าจะเป็น โรคสะเก็ดเงิน ผื่น กลาก และโรคผิวหนังอื่น ๆ ได้

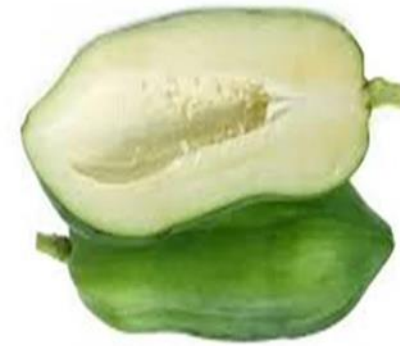
ขมิ้นชัน

- **ชื่อสามัญ** : Turmeric
- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Curcuma longa* L.
- **ชื่อท้องถิ่น** : ขมิ้นชัน (กลาง) ขมิ้นหัว ขมิ้นแกง ขมิ้นไซ (เหนือ) หมิ้น ขี้มัน (ใต้)
สะยอ (แม่ฮ่องสอน)
- **ลักษณะทั่วไป** : เป็นไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินประเภทไรโซม (Rhizome) ลักษณะเป็นเหง้าแก่ค่อนข้างกลม
- **สรรพคุณ** : เสริมภูมิคุ้มกัน ลดไข้ ต้านไวรัส ต้านการอักเสบ ลดปวดไขข้อ ล้างพิษตับ รักษาโรคผิวหนัง บำรุงผิว แก้ท้องร่วง ช่วยขับลม ลดการจุกเสียด แน่นท้อง รักษาแผลในกระเพาะอาหาร ช่วยชะลอวัย ต้านอนุมูลอิสระ3 แก้พิษแมลง กัด ต่อย ช่วยลดระดับไขมันในเส้นเลือด ลดการแข็งตัวของเลือด

มะละกอ

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : *Carica papaya* L.
- **ชื่อสามัญ** : Papaya, Melan Tree, Paw Paw.
- **ชื่ออื่น** : ก้วยลา (ยะลา), แดงต้น (สตูล), มะก้วยเทศ (ภาคเหนือ), มะเต๊ะ (มาเลย์-ปัตตานี), ลอกอ (ภาคใต้), บักหุ้ง (นครพนม-เลย)
- **สรรพคุณ** : เพิ่มภูมิคุ้มกันให้ร่างกาย ช่วยย่อยอาหาร มีเบต้าแคโรทีนช่วยต้านมะเร็ง ป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด ช่วยแก้ท้องผูก บำรุงเลือด บำรุงน้ำนม ป้องกันโรคมะเร็งต่อมลูกหมาก ไชมันดำ คอเรสเตอรอลต่ำ

เหียงอกปลาหมอ

- **ชื่อวิทยาศาสตร์ :** *Acanthus ebracteatus* Vahl
- **ชื่ออื่น :** แก้มหมอ แก้มหมอเล จะเกร็ง นางเกร็ง อีเกร็ง เหียงอกปลาหมอหน้าเงิน
- **สรรพคุณ :**
- แก้มแผลพุพอง น้ำเหลืองเสีย เป็นฝีบ่อยๆ เป็นยาประคบแก้ไขข้ออักเสบ แก้ปวดต่าง ๆ รักษาโรคผิวหนัง ขับน้ำเหลืองเสีย ขับเสมหะ บำรุงประสาท แก้ไอ แก้หืด รักษาเมุตกิดระดูขาว ปิดพอกฝี ต้มดื่มแก้ไอ ขับพยาธิ ขับน้ำเหลืองเสีย

เขยตาย

➡ **ชื่อวิทยาศาสตร์** : Glycosmis pentaphylla (Retz.) DC.

➡ **ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ** : ส้มขึ้น ศรีชมขึ้น น้ำข้าวตัน พิษนาคราช พุทธรักษา (สุโขทัย), ประยงค์ใหญ่ (กรุงเทพฯ), กระจอกน้ำ กระจอกน้ำข้าว (ชลบุรี), มันหมู (ประจวบคีรีขันธ์), เขนทะ ส้มขึ้น (ภาคเหนือ), ส้มขึ้น (ภาคอีสาน), กระจอกน้ำข้าว เขยตายแม่ยายชักลาก ลูกเขยตาย น้ำข้าว (ภาคกลาง), เขยตายแม่ยายชักรก ลูกเขยตาย ลูกเขยตายแม่ยายทำศพ ต้มชมขึ้น น้ำข้าว โรคน้ำเข้า หญ้ายาง (ภาคใต้), ชมขึ้น เขยตายแม่ยายปรก ลูกเขยตายแม่ยายทำศพ ตาระเป (บางภาคเรียก), ต้นเขยตาย (ตามตำรายาเรียก)

➡ **สรรพคุณ** : ตำรายาไทย ราก รสเมาขื่นปร่า กระจุกพิษ แก้พิษฝีภายในและภายนอก ขับน้ำนม ฝนน้ำกินและทา แก้พิษงู แก้พิษแมลงกัดต่อย ทาแผลที่อักเสบ แก้ไข้กาฬ แก้โรคผิวหนังพุพอง แก้ไข้รากสาด เกล็ดนฝึให้ยุบ แก้ฝีที่นม ตัดรากฝีที่นม ยับยั้งเชื้อไวรัสบางชนิด เปลือกต้น รสเมาร้อน แก้ฝีภายนอกและภายใน กระจุกพิษ แก้พิษงู ขับน้ำนม แก้พิษต่างๆ แก้พิษไข้ เนื้อไม้ กระจุกพิษ แก้ฝีภายนอกและภายใน แก้พิษงู ขับน้ำนม ดอกและผล รสเมาร้อน ทารักษาหิด ไม่ระบุส่วนที่ใช้ กระจุกพิษ แก้ฝีภายนอกและภายใน แก้พิษงู ขับน้ำนม

ต้นใบเตย

- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : Pandanus amaryllifolius Roxb.
- **ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์** : Pandanus odoratus Ridl.
- **ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ** : ใบส้มม่า (ระนอง), ส้มทะเลงเครง (ตาก), ส้มปู (แม่ฮ่องสอน), ส้มพอดี ผักแก้งเค็ง (ภาคเหนือ) เป็นต้น
- **สรรพคุณ** : บำรุงประสาท แก้อาการอ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ ลดความดันโลหิต รักษาโรคเบาหวาน รักษาโรคหัด บรรเทาโรคข้อและโรครูมาตอยด์

กระชายเหลือง

- **ชื่อสามัญ** : Fingerroot, Chinese ginger, Chinese keys, Galingale
- **ชื่อวิทยาศาสตร์** : Boesenbergia rotunda (L.) Mansf.
- **ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ** : ว่านพระอาทิตย์ (กรุงเทพมหานคร), กระชายดำ กะแอน ชิงทราย (มหาสารคาม), จีปู ซีฟู เปาซอเราะะ เป้าสี่ เป้าะสี่ ระแอน เป้าะซอเราะะ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ละแอน (ภาคเหนือ), ชิงจิ้น เป็นต้น
- **สรรพคุณ** : เหง้าใต้ดิน - มีรสเผ็ดร้อนขม แก้ปวดท้อง มวนในท้อง ท้องอืดท้องเฟ้อ บำรุงกำลัง บำรุงกำหนัด แก้กามตายด้าน เป็นยารักษาโรคสีดวงทวาร
- เหง้าและราก - แก้บิดมูกเลือด เป็นยาขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะพิการ ใช้เป็นยาภายนอกรักษาซึ้กลาก
- ใบ - บำรุงธาตุ แก้โรคในปาก คอ แก้โลหิตเป็นพิษ ถอนพิษต่างๆ

